

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA HASSINE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 36328/13)

HOTĂRÂRE

Art. 1 P7 • Garanții procedurale în cazul expulzării de străini • Expulzare pronunțată de o instanță pentru rațiuni de securitate națională pe baza unor informații clasificate secrete necomunicate reclamantului și în absența unor garanții compensatorii suficiente • Lipsa examinării de către o instanță națională independentă a necesității importanțelor restrângeri ale drepturilor procedurale ale reclamantului • Nicio informație primită de acesta cu privire la comportamentul său de natură să constituie un risc pentru securitatea națională și la desfășurarea momentelor cheie ale procedurii • Lipsa compensării restrângerilor prin simplul fapt că decizia de expulzare a fost luată de înalte autorități judiciare independente, fără a se putea constata exercitarea concretă a puterilor conferite de legea națională

STRASBOURG

9 martie 2021

Definitivă

09/06/2021

Hotărârea a rămas definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Hassine împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,

Tim Eicke,

Faris Vehabović,

Iulia Antoanella Motoc,

Armen Harutyunyan,

Pere Pastor Vilanova,

Jolien Schukking, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *greșier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea (nr. 36328/13) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant tunisian, dl Amine Hassine („reclamantul“), a sesizat Curtea în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția“) la 30 aprilie 2013,

decizia de a aduce prezenta cerere la cunoștința Guvernului român („Guvernul“),

observațiile părților,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 4 februarie 2021,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea privește procedura administrativă în urmare căreia reclamantul a fost îndepărtat de pe teritoriul României pe motive legate de securitatea națională. În special, privește problema regularității luării în custodie publică a reclamantului și aceea a garanțiilor procedurale recunoscute acestuia, care, în cursul procedurii, nu fusese nici informat despre faptele care i se reproșau, nici nu avusese acces la dosarul pe care se întemeia decizia de expulzare. Sunt în discuție art. 5 § 1, art. 5 § 4 și art. 8 din Convenție, precum și art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

ÎN FAPT

2. Reclamantul s-a născut în 1982 și în formularul de cerere a arătat că locuiește la Cluj-Napoca. A fost reprezentat de A. Irimieș, avocat în Cluj.

3. Guvernul a fost reprezentat de agenții guvernamentali, doamna C. Brumar și, cel mai recent, de doamna O.F. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Reclamantul a intrat în România în cursul anului 2007 și s-a stabilit la Cluj-Napoca. În 2009, s-a căsătorit cu o resortisantă română, cu care a avut un copil. Acesta a obținut un permis de ședere pentru reîntregirea familiei valabil până în 2015.

5. La 6 noiembrie 2012, parchetul de pe lângă Curtea de Apel București („parchetul“) a sesizat Curtea de Apel București („curtea de apel“) cu o acțiune având ca scop declararea reclamantului persoană indezirabilă și interdicția de ședere în România pentru o perioadă de cinci ani. În cererea sa, parchetul a indicat că, potrivit informațiilor clasificate de nivel „strict secret“ puse la dispoziția sa de Serviciul Român de Informații („SRI“), existau indicii temeinice că reclamantul desfășura activități de natură să pună în pericol securitatea națională. Parchetul și-a bazat cererea pe art. 85 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România („OUG nr. 194/2002“ – infra, pct. 29) coroborat cu art. 3 lit. i) și lit. l) din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională („Legea nr. 51/1991“) și art. 44 din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului („Legea nr. 535/2004“ – infra, pct. 30). În sprijinul cererii sale, parchetul a transmis, în același timp cu aceasta, un document clasificat „secret“ către curtea de apel.

6. La 7 noiembrie 2012, la ora 17.00, reclamantul, care locuia în Cluj-Napoca, a primit citația pentru a se prezenta la 9 noiembrie 2012 la ora 9.00 în fața curții de apel, în cadrul procedurii de examinare a solicitării parchetului. Actul de sesizare a instanței de către parchet (supra, pct. 5) a fost anexat citației.

I. PROCEDURA DESFĂȘURATĂ ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ ÎN FAȚA CURȚII DE APEL

7. La o dată neprecizată, completul căruia îi fusese inițial atribuită cauza s-a abținut, pe motiv că președintele completului de judecată nu avea autorizarea impusă de Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate („Legea nr. 182/2002“ – infra, pct. 30) pentru a putea avea acces la documentul secret depus la dosar de către parchet. Cauza a fost repartizată unui alt complet de judecată, abilitat în baza unei autorizări emise de Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat („ORNISS“) de a avea acces la documente aferente nivelului de clasificare al informațiilor în cauză.

8. La 8 noiembrie 2012, la prânz, reclamantul a trimis prin fax curții de apel o cerere de amânare a ședinței prevăzute pentru 9 noiembrie 2012, pentru a-și pregăti apărarea și a-și angaja un avocat. El a precizat că nu reușise să găsească un avocat disponibil pentru a-l reprezenta la ședința de judecată din 9 noiembrie 2012.

9. Soția reclamantului a formulat o cerere de intervenție în procedură întemeiată pe dreptul la respectarea vieții de familie.

10. La 9 noiembrie 2012, la ora 9, curtea de apel a judecat cauza în prezența reprezentanților parchetului și ai Inspectoratului General pentru Imigrări („IGI“) și în absența reclamantului. Curtea de apel a supus dezbaterii părților cererea de amânare formulată de reclamant. Reprezentantul Ministerului Public s-a opus cererii de amânare, bazându-se pentru aceasta pe

obiectul cauzei, urgența procedurii și faptul că persoana în cauză beneficiase de două zile pentru a angaja un avocat.

11. În ceea ce privește IGI, acesta a susținut în fața curții de apel că, după informațiile puse la dispoziția sa, reclamantul intrase în legătură cu un avocat, dar că nu dorise să îl angajeze pentru a-l reprezenta în proces. Interogat în această privință de către curtea de apel, IGI a expus faptul că acest avocat îi indicase reclamantului că nu era probabil să câștige și îl sfătuisese să formuleze o cerere de amânare, iar soția reclamantului să depună o cerere de intervenție în procedură. Conform acestei instanțe, din partea reclamantului exista intenția de a prelungi durata procedurii. În plus, IGI a susținut că, după aceleași informații, reclamantul afirmase că, în orice caz, dorea să părăsească România și că nu o făcuse înainte deoarece nu avea documente de călătorie. În opinia IGI, comportamentul persoanei interesate arăta că acesta nu intenționase să părăsească teritoriul național și că reprezenta un pericol pentru persoanele cu care intra în contact.

12. Pe baza faptului că citația îi fusese transmisă reclamantului cu două zile înainte de ședință și a afirmațiilor făcute de IGI, conform cărora persoana în cauză contactase un avocat, curtea de apel a respins cererea de amânare subliniind urgența procedurii.

13. La 9 noiembrie 2012, aproximativ la ora 11.00, reclamantului i-a fost trimisă o nouă citație, pentru a participa la ședința stabilită în cauză mai târziu în aceeași zi, la ora 13.30. În citație se preciza că judecarea cauzei de către curtea de apel se putea face în lipsa părților.

14. În aceeași zi, în ședința de la ora 13.30, în lipsa reclamantului, curtea de apel a judecat mai întâi cererea de intervenție formulate de soția persoanei în cauză. Instanța a reținut că, deși aceasta din urmă nu depusese la dosar niciun document care să ateste calitatea sa de soție a reclamantului, această calitate reieșea din documentul clasificat „secret” care îi fusese prezentat. După ce a reținut că soția reclamantului putea justifica interesul de a-și formula cererea de intervenție în procedură, curtea de apel a respins respectiva cerere ținând seama de obiectul cauzei și, mai precis, de caracterul foarte personal al dreptului reclamantului supus dezbaterii în procedură. În consecință, curtea de apel a declarat cererea de intervenție inadmisibilă.

15. În continuare, referindu-se la art. 167 C. proc. civ., conform căruia doar probele care erau de natură să contribuie la vădirea adevărului erau admise, și la cererea parchetului, curtea de apel a admis ca și elemente de probă, informațiile clasificate care îi fuseseră comunicate (supra, pct. 5 *in fine*), considerându-le probatorii, relevante și utile pentru a decide. Ulterior a deschis dezbaterile pe fond în cauză.

16. În fața curții de apel, parchetul a susținut că, din probele clasificate, reieșea că reclamantul avea intenția de a desfășura activități care puneau în pericol securitatea națională și a pledat în favoarea admiterii acțiunii în temeiul art. 92 alin. (3) din OUG nr. 194/2002 (infra, pct. 29), deși partea

interesată se căsătorise cu o cetățeană română, cu care avusese un copil. IGI a subscris la concluziile parchetului.

17. Prin hotărârea din 9 noiembrie 2012, curtea de apel l-a declarat pe reclamant persoană indezirabilă în România pentru o durată de cinci ani și a dispus luarea sa în custodie publică până la îndepărtarea de pe teritoriu. Curtea de apel a expus următorul raționament:

„[...]”

Se ține seama de prevederile art. 3 lit. i) și lit. l) din Legea nr. 51/1991 [privind securitatea națională], că următoarele fapte reprezintă o amenințare pentru securitatea națională a României: i) actele teroriste, precum și inițierea sau sprijinirea în orice mod a oricăror activități al căror scop îl constituie săvârșirea de asemenea fapte; [...] l) inițierea sau constituirea de organizații sau grupări în scopul desfășurării vreuneia din activitățile enumerate la lit. a) - k) [...] sprijinirea în orice mod a acestora sau aderarea la asemenea organizații sau grupări, precum și desfășurarea în secret de asemenea activități de către organizații sau grupări constituite potrivit legii.

Curtea ține seama și de prevederile art. 44 din Legea nr. 535/2004 [privind prevenirea și combaterea terorismului], în temeiul cărora cetățenii străini și apatrizii cu privire la care există date sau indicii serioase arătând că aceștia urmăresc să desfășoare activități teroriste sau să devină complici sunt declarați indezirabili în România, iar dreptul lor de ședere poate fi anulat dacă nu au făcut obiectul unei măsuri de interdicție de a părăsi teritoriul pronunțată în temeiul legii privind regimul străinilor în România.

Ține seama și de faptul că România s-a angajat, în calitate de membru al Organizației Națiunilor Unite, să refuze găzduirea pe teritoriul său a oricărei persoane care ar finanța, ar pregăti sau ar săvârși acte de natură teroristă, sau care și-ar oferi sprijinul pentru asemenea fapte.

Măsura dispusă nu încalcă art. 8 din Convenție, având în vedere că, deși această măsură constituie o ingerință în dreptul lor la respectarea vieții private și de familie, respectiva ingerință este prevăzută de lege, urmărește un scop legitim și este necesară într-o societate democratică.

Astfel, măsura este prevăzută de art. 85 din OUG nr. 194/2002, care permite dispunerea expulzării de pe teritoriu și interzicerea șederii unui străin, sau printr-un act normativ publicat în Monitorul Oficial, ceea ce îndeplinește astfel condiția accesibilității textului de lege.

De asemenea, sunt respectate garanțiile procedurale pentru străinul vizat de măsura prin care este declarat indezirabil, măsura fiind dispusă de o instanță în sensul art. 6 și respectând principiul dezbaterii contradictorii și dreptul la apărare.

Măsura prin care străinul este declarat indezirabil urmărește un scop legitim, anume prevenirea săvârșirii de fapte grave de natură să pună în pericol securitatea statului român.

În ceea ce privește necesitatea de a adopta o astfel de măsură față de străin, aceasta este justificată prin natura și gravitatea activităților desfășurate, probe în temeiul cărora este necesar să se verifice dacă măsura este proporțională cu scopul urmărit.

Ținând seama de aceste considerații și în lumina prevederilor art. 85 alin. (5) din OUG nr. 194/2002, în temeiul cărora datele și informațiile care au stat la baza deciziilor cu privire la interdicția de ședere pentru rațiuni de securitate națională nu sunt menționate în hotărârile respective, curtea admite solicitarea și îl declară indezirabil pe teritoriu timp de cinci ani pentru motive de securitate națională.

În același timp, curtea de apel dispune luarea în custodie publică a persoanei în cauză, potrivit art. 97 alin. (3) din OUG nr. 194/2002, până la îndepărtarea de pe teritoriu, dar nu mai mult de 18 luni.”

18. În dispozitivul deciziei curții de apel se menționa că la acesta se putea face apel în termen de 10 de zile de la înștiințarea către persoana în cauză.

19. Decizia curții de apel a fost comunicată Oficiului Român pentru Imigrări („ORI”), însărcinat cu executarea măsurii (infra, pct. 29). În seara zilei de 9 noiembrie 2012, reclamantul a fost reținut și condus la Centrul de reținere Arad. La 29 noiembrie 2012, acesta a fost transferat la Centrul de tranzit Otopeni. La 5 decembrie 2012, a fost expulzat de pe teritoriul României către Tunisia.

II. PROCEDURA DE RECURS INTRODUSĂ ÎN FAȚA ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

20. La 20 noiembrie 2012, avocatul reclamantului, care între timp fusese mandatat de acesta pentru a-l reprezenta în procedură, a formulat recurs în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție („Înalta Curte“) împotriva deciziei curții de apel din 9 noiembrie 2012 (supra, pct. 17). Nedeținând un certificat ORNISS, avocatul nu putea avea acces la documente clasificate din dosar. Nu i-a fost comunicată în timpul procedurii de recurs nicio informație concretă cu privire la faptele de care era acuzat.

21. La 12 decembrie 2012 a avut loc un termen de judecată. Avocatul reclamantului a solicitat anularea hotărârii și retrimiteră cauzei pentru rejudecare, în fața curții de apel. În subsidiar, solicita respingerea cererii parchetului pentru netemeinicie. Afirma că au fost încălcate regulile de procedură privind citarea reclamantului la ședința din 9 noiembrie 2012, la ora 13.30, susținând că aceasta fusese transmisă la ora 11.00 în aceeași zi (supra, pct. 13), și anume cu două ore înainte de ședința de judecată, și că clientul său se aflate în imposibilitatea fizică de a se prezenta la ședință. De asemenea, a susținut că a existat o încălcare a dreptului la apărare al reclamantului, întemeindu-se în această privință pe circumstanța că, potrivit acestuia, respingerea cererii de amânare a ședinței nu fusese motivată.

22. De asemenea, susține că principiul contradictorialității a fost încălcat din cauză că reclamantul nu putuse să ia cunoștință de acuzațiile care îi erau aduse și că nu avusese acces la datele culese de SRI pentru a-și pregăti apărarea, cu încălcarea art. 85 alin. (4) din OUG nr. 195/2002 (infra, pct. 29). Făcând trimitere la hotărârile pronunțate de Curte în cauzele *Lupșa împotriva României* (nr. 10337/04, CEDO 2006-VII) și *Kaya împotriva României* (nr. 33970/05, 12 octombrie 2006), a argumentat că reclamantul nu beneficiase în fața curții de apel de garanții împotriva arbitrarului, că nu putuse combate acuzațiile autorităților, conform cărora era în cauză securitatea națională, și că suferise o încălcare a dreptului său la viața privată, protejat de art. 8 din Convenție. A arătat că art. 85 din OUG nr. 194/2002 era

imprevizibil, susținând în această privință că nu îi fusese prezentat clientului său nici cel mai mic indiciu despre faptele reproșate și că nu a fost inițiată urmărirea penală împotriva acestuia pentru niciunul din capetele de cerere menționate de către parchet.

23. Parchetul și IGI, citați în procedură în fața Înaltei Curți, au cerut respingerea recursului. IGI a susținut că s-a respectat procedura citării, având în vedere că cererea de amânare formulată de reclamant fusese examinată de completul de judecată constituit la ora 13.30, ceea ce, pentru IGI, însemna că persoana în cauză luase cunoștință de data ședinței fixate pentru 9 noiembrie 2012.

24. Prin decizia din 12 decembrie 2012, ICCJ a respins recursul reclamantului. Înalta instanță a judecat mai întâi că, în mod îndreptățit, curtea de apel reținuse că procedura de citare a părților se desfășurase legal și că instanța respinsese cererea de amânare în mod corect și motivat. În continuare, a indicat faptul că procedura s-a efectuat cu respectarea principiului contradictorialității și că măsura declarării reclamantului ca persoană indezirabilă pentru motive de securitate națională fusese luată după verificarea respectării procedurilor legale care asigură un echilibru just între necesitatea de a adopta măsuri preventive împotriva terorismului și obligația de a respecta drepturile omului.

25. Ulterior, Înalta Curte a expus faptul că, curtea de apel examinase efectiv solicitarea parchetului și înscrisurile clasificate „secrete” și depuse la dosar, deși documentul și informațiile pe care își întemeiase decizia nu au putut fi transmise reclamantului. Înalta Curte a observat că această limitare a dreptului la informație era prevăzută de art. 83 din OUG nr. 194/2002, precum și de art. 31 alin. (3) din Constituție, conform căruia dreptul de a transmite informații nu trebuie să prejudicieze siguranța națională.

26. Înalta Curte a precizat, de asemenea, că art. 6 din Convenție a fost respectat în măsura în care reclamantul avusese acces la o instanță și se putuse prevala de garanțiile procedurale. De altfel, a reamintit că în hotărârea *Maaouia împotriva Franței* [(MC), nr. 39652/98, CEDO 2000-X] Curtea hotărâse că deciziile cu privire la intrarea în țară, șederea și expulzarea străinilor nu se refereau nici la drepturile și obligațiile cu caracter civil, nici la acuzațiile de natură penală în sensul art. 6 § 1 din Convenție. A luat act de faptul că, în temeiul art. 1 § 2 din Protocolul nr. 7 la Convenție, un străin putea fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor prevăzute la primul paragraf al aceluiași articol atunci când expulzarea se întemeia pe motive de ordine publică sau de securitate națională.

27. Înalta Curte a continuat astfel:

„Reclamantul a susținut fără temei existența unei ingerințe în viața sa privată garantat la art. 8 din Convenție, având în vedere că măsura dispusă urmărea un scop legitim, în special apărarea siguranței naționale, și că era necesară într-o societate democratică, justificată printr-o nevoie socială imperioasă și proporțională cu acest scop legitim urmărit.

În acord cu jurisprudența Curții invocată în recurs [hotărârile *Lupșa împotriva României* și *Kaya împotriva României* (citate anterior)], soluționarea în primă instanță este rezultatul controlului măsurii de către un organ independent și imparțial competent să examineze toate elementele de fapt și de drept relevante pentru a aprecia legalitatea măsurii și a sancționa un eventual abuz al autorităților, exercitat ca o garanție împotriva arbitrariului pentru persoana vizată de măsura întemeiată pe motive de securitate națională.

În ceea ce privește critica legată de calitatea legii aplicate de curtea de apel, și anume lipsa caracterului previzibil al art. 85 din OUG nr. 194/2002, aceasta este nefondată, luând în considerare că nivelul de precizie al legislației interne depinde, în mare, de domeniul pe care îl reglementează. Așa după cum s-a reținut din jurisprudența acesteia [hotărârea *Al-Nashif împotriva Bulgariei* (nr. 50963/1999, 20 iunie 2002, pct. 121)], pericolele legate de securitatea națională variază în timp, ceea ce le face greu de identificat în avans.

Având în vedere cele de mai sus, constatând că nu există motive de a casa sau de a modifica hotărârea pronunțată de curtea de apel, Înalta Curte respinge recursul ca neîntemeiat.”

28. Măsura luată împotriva reclamantului care îi interzicea să intre în România s-a încheiat în noiembrie 2017. Nu reiese din dosar că reclamantul s-a întors în România.

CADRUL JURIDIC ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

29. Articolele relevante în speță ale OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, prevedeau următoarele:

Articolul 85 Declararea ca indezirabil

„(1) Declararea ca indezirabil este o măsură care se dispune împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) se dispune de Curtea de Apel București, la sesizarea procurorului [...]. Procurorul sesizează instanța de judecată, la propunerea instituțiilor cu competențe în domeniul ordinii publice și securității naționale care dețin date sau indicii temeinice, în sensul celor prevăzute [...].

(3) Datele și informațiile în baza cărora se propune declararea ca indezirabil pentru rațiuni de securitate națională se pun la dispoziția instanței de judecată, în condițiile stabilite de actele normative care reglementează regimul activităților referitoare la siguranța națională și protejarea informațiilor clasificate.

(4) Sesizarea prevăzută la alin. (2) se judecă în camera de consiliu, cu citarea părților. Instanța de judecată aduce la cunoștință străinului faptele care stau la baza sesizării, cu respectarea prevederilor actelor normative care reglementează regimul activităților referitoare la siguranța națională și protejarea informațiilor clasificate.

(5) Curtea de Apel București se pronunță, prin hotărâre motivată, în termen de 10 zile de la sesizarea formulată în condițiile alin. (2). Hotărârea instanței este definitivă. Atunci când declararea străinului ca indezirabil se întemeiază pe rațiuni de securitate

HOTĂRÂREA HASSINE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

națională, în conținutul hotărârii nu se menționează datele și informațiile care au stat la baza motivării acesteia.

(6) Hotărârea se comunică străinului, precum și, dacă instanța dispune declararea ca indezirabil, Oficiului Român pentru Imigrări, pentru a fi pusă în executare.

(7) Dreptul de ședere a străinului încetează de la data pronunțării hotărârii prin care acesta a fost declarat indezirabil.

(8) Punerea în executare a hotărârii prin care străinul a fost declarat indezirabil se realizează prin escortarea străinului până la frontieră sau până în țara de origine, de către personalul specializat al Oficiului Român pentru Imigrări.

(9) Perioada pentru care un străin poate fi declarat indezirabil este de la 5 la 15 ani [...].”

Articolul 86

Recursul împotriva hotărârii prevăzute la art. 85 alin. (5)

„(1) Hotărârea prevăzută la art. 85 alin. (5) poate fi atacată cu recurs, în termen de 10 zile de la data comunicării, la Înalta Curte de Casație și Justiție. Instanța se pronunță în termen de 5 zile de la data primirii cererii.

(2) Exercițarea căii de atac prevăzute la alin. (1) nu are efect suspensiv de executare a hotărârii prin care străinul a fost declarat indezirabil. În cazuri temeinic justificate și pentru a se preveni producerea de pagube iminente, străinul poate cere instanței să dispună suspendarea executării hotărârii prin care a fost declarat indezirabil, până la soluționarea căii de atac. Instanța va soluționa cererea de suspendare de urgență, hotărârea pronunțată în acest caz fiind executorie de drept.”

Articolul 92

Interzicerea îndepărtării

„(1) Îndepărtarea străinului este interzisă în următoarele cazuri:

[...]

b) străinul este părinte al unui minor care are cetățenia română, dacă minorul se află în întreținerea acestuia sau dacă există obligația plății pensiei alimentare, obligație pe care străinul și-o îndeplinește cu regularitate;

c) străinul este căsătorit cu un cetățean român [...];

[...]

(3) Străinilor care constituie un pericol pentru ordinea publică, securitatea națională [...] nu li se aplică prevederile alin. (1) [...].”

Articolul 97

Luarea în custodie publică a străinilor

„(1) Luarea în custodie publică este o măsură de restrângere temporară a libertății de mișcare pe teritoriul României, dispusă de magistrat împotriva străinului care nu a putut fi îndepărtat sub escortă în termenul prevăzut de lege, în una dintre următoarele situații:

[...]

c) străinul a fost declarat persoană indezirabilă pe teritoriul României;

[...]”

(2) Măsura luării în custodie publică se dispune de către procurorul anume desemnat din cadrul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București, pe o perioadă de 30 de zile, la solicitarea Oficiului Român pentru Imigrări, în vederea îndeplinirii tuturor demersurilor necesare îndepărtării sub escortă.

(3) Măsura poate fi dispusă și de către instanța de judecată odată cu pronunțarea hotărârii prin care străinul este declarat indezirabil ori este dispusă expulzarea acestuia. În acest caz, luarea în custodie publică se dispune până la îndepărtarea de pe teritoriul României, dar nu mai mult de 18 luni.

[...]

(9) Străinii împotriva cărora s-a dispus luarea în custodie publică, în condițiile prevăzute la alin. (2), pot depune, în termen de 5 zile, plângere la curtea de apel [...], care este obligată să o soluționeze în termen de 3 zile de la data primirii. Plângerea formulată nu suspendă procedura îndepărtării.”

30. Articolele relevante în speță din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, din Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate și din Hotărârea de Guvern nr. 585/2002 sunt prezentate în hotărârea *Muhammad și Muhammad împotriva României* (MC) (nr. 80982/12, pct. 49-51 și 53, 15 octombrie 2020). Art. 28 din cea din urmă lege, în vigoare la momentul faptelor, se opunea divulgării de informații clasate ca secrete către persoanele care nu dețineau un certificat care să le autorizeze accesul la acest tip de documente (*ibidem*, pct. 51).

31. Procedura pentru obținerea de către un avocat a certificatului ORNISS (supra, pct. 7), precum și jurisprudența internă relevantă în materie, care să corespundă celei depuse de Guvern în prezenta cauză, sunt descrise în hotărârea *Muhammad și Muhammad* (citată anterior, pct. 54-58 și 64-66). Mai precis, durata procedurii de verificare desfășurate în cadrul unei cereri pentru certificatul de acces la informații „secrete” este de 60 de zile lucrătoare (art. 148 din Hotărârea de Guvern nr. 585/2002). În urma verificărilor, autoritatea competentă transmite concluziile sale către ORNISS. Acesta își exprimă opinia și o comunică Uniunii Naționale a Barourilor din România („UNBR”). Aceasta din urmă are apoi cinci zile la dispoziție pentru a emite certificatul de securitate/autorizația de acces la documentele clasate secrete.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 5 § 1 LIT. F) ȘI ART. 5 § 4 DIN CONVENȚIE

32. Reclamantul susține că luarea sa în custodie publică în vederea expulzării de pe teritoriu constituie o privare ilegală de libertate împotriva

căreia nu a beneficiat de o cale de atac efectivă. Citează art. 5 § 1 lit. f) și art. 5 § 4 din Convenție, ale cărui părți relevante în speță sunt redactate după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa, exceptând cazurile următoare și conform legii:

[...]

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

[...]

4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau detenție are dreptul să introducă recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.”

A. Argumentele părților

1. Guvernul

33. Guvernul invocă neepuizarea căilor de atac interne, menționând că reclamantul nu a contestat legalitatea luării sale în custodie publică prin recurs separat de cel prevăzut pentru a contesta decizia prin care a fost declarat indezirabil. Conform Guvernului, potrivit art. 97 alin. (9) din OUG nr. 194/2002, străinii împotriva cărora s-a dispus luarea în custodie publică în baza art. 97 alin. (2) din același text puteau sesiza curtea de apel cu o contestație în termen de 5 zile (supra, pct. 29).

34. Guvernul arată, de asemenea, că, în motivele de recurs împotriva deciziei din 9 noiembrie 2012 (supra, pct. 20-22), reclamantul nu a contestat deloc măsura custodiei publice dispusă împotriva sa și că s-a mulțumit să prezinte argumente împotriva măsurii prin care era declarat persoană indezirabilă.

2. Reclamantul

35. Reclamantul răspunde că măsura de luare în custodie publică era consecința măsurii prin care era declarat persoană indezirabilă și că poate fi contestată cu fondul cauzei, prin intermediul căii de atac indicate în hotărârea din 9 noiembrie 2012 a curții de apel (supra, pct. 18). Menționează faptul că măsura luată împotriva sa se întemeia pe art. 97 alin. (3) din OUG nr. 194/2002 și nu pe art. 97 alin. (2) din această OUG.

a) Motivarea Curții

36. Curtea face trimitere la principiile aplicabile în materie de neepuizarea căilor de atac interne, astfel cum au fost stabilite în cauzele *Vučković și alții împotriva Serbiei* [(excepție preliminară) (MC), nr. 17153/11 și alte 29 cereri,

pct. 69-77, 25 martie 2014] și *Gherghina împotriva României* [(dec.), (MC), nr. 42219/07, pct. 83-89, 9 iulie 2015]. Reamintește mai exact că statele sunt exonerate de răspundere pentru actele lor în fața unui organism internațional până la momentul la care au posibilitatea de a remedia situația în ordinea lor juridică internă (*Gherghina*, decizia citată anterior, pct. 84).

37. În speță, Curtea observă că excepțiile ridicate de Guvern au două laturi: pe de o parte, acesta susține că reclamantul ar fi putut contesta decizia de custodie publică exercitând recursul prevăzut la art. 97 alin. (9) din OUG nr. 194/2002; pe de altă parte, pledează că, în motivele de recurs împotriva deciziei din 9 noiembrie 2012, reclamantul nu a contestat măsura privativă de libertate dispusă față de acesta, executată în seara zilei de 9 noiembrie 2012 (supra, pct. 19).

38. În ceea ce privește prima latură a excepției, Curtea observă ca respectiva cale de atac indicată de Guvern prevedea posibilitatea ca străinul să conteste măsura de luare în custodie publică în cazul în care aceasta era dispusă în temeiul art. 97 alin. (2) din OUG nr. 194/2002. Articolul din urmă reglementa ipoteza în care măsura de luare în custodie publică era solicitată de un procuror (supra, pct. 29). Or Curtea ia act de faptul că, în prezenta cauză, reclamantul fusese luat în custodie publică prin hotărârea curții de apel, în condițiile stabilite de art. 97 alin. (3) din OUG nr. 194/2002, astfel cum rezultă din hotărârea din 9 noiembrie 2012 pronunțată de către această instanță (supra, pct. 17). Prin urmare, calea de atac în chestiune nu vizează situația reclamantului. Prin urmare, Curtea respinge această latură a excepției Guvernului.

39. În ceea ce privește a doua latură a excepției, Curtea menționează că, prin decizia din 9 noiembrie 2012, curtea de apel a dispus două măsuri împotriva reclamantului: o primă măsură care îl declara persoană indezirabilă în baza art. 85 alin. (5) din OUG nr. 194/2002 și o a doua măsură care decidea luarea sa în custodie publică în temeiul art. 97 alin. (3) din OUG nr. 194/2002 (supra, pct. 17 și 29). Aceasta reamintește că a admis deja în contextul românesc că un recurs împotriva deciziei care declara un străin persoană indezirabilă și dispunea custodia sa publică în vederea expulzării era o cale de atac care să poată fi exercitată pentru a contesta această ultimă măsură (a se vedea, în acest sens, *S.C. împotriva României*, nr. 9356/11, pct. 50-51, 10 februarie 2015). Pe de altă parte, în speță curtea de apel a indicat, în special, în hotărârea sa calea de atac de exercitat (supra, pct. 18).

40. Curtea apreciază că este important în acest context să reamintească faptul că introducerea unui recurs în instanță pentru a contesta, în temeiul art. 5 § 1 lit. f) din Convenție, legalitatea luării în custodie publică pentru efectuarea unei expulzări nu are un efect suspensiv față de această măsură. Cerința unui asemenea efect ar duce, paradoxal, la prelungirea situației în care persoana în cauză dorește să-i pună capăt prin contestarea luării în custodie (*A.M. împotriva Franței*, nr. 56324/13, pct. 38, 12 iulie 2016).

41. În această situație, reclamantul a fost privat de libertate pentru o perioadă scurtă înainte de a fi expulzat de pe teritoriu (supra, pct. 19). Or, deși era reprezentat de un avocat, nu a contestat în fața Înaltei Curți măsura de custodie publică în sine, ci doar măsura prin care era declarat persoană indezirabilă. Deși reclamantul a avut intenția de a face plângere privind anumite nereguli în procedura desfășurată în prima instanță, acesta le-a prezentat din perspectiva respectării drepturilor sale de a beneficia de garanții procedurale și de dreptul său la respectarea vieții de familie fără să menționeze luarea sa în custodie publică (supra, pct. 21-22). Curtea consideră că, prin urmare, mai ales ținând seama de durata custodiei publice, în speță reclamantul avea la dispoziție un recurs pentru a contesta această măsură, dar că nu l-a folosit.

42. Reiese că acest capăt de cerere întemeiat pe art. 5 § 4 din Convenție este vădit nefondat și trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție, iar capătul de cerere întemeiat pe art. 5 § 1 lit. f) din Convenție trebuie respins pentru neepuizarea căilor de atac interne, în conformitate cu art. 35 § 1 și art. 35 § 4 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 7 LA CONVENȚIE

43. Reclamantul se plânge că nu a beneficiat de garanțiile împotriva arbitrariului în procedura prin care a fost declarat indezirabil, cu nerespectarea, în opinia sa, a art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție, redactat după cum urmează:

„1. Un străin care își are reședința în mod legal pe teritoriul unui stat nu poate fi expulzat decât în temeiul executării unei hotărâri luate conform legii, iar el trebuie să poată:

- a. să prezinte motivele care pledează împotriva expulzării sale;
- b. să ceară examinarea cazului său; și
- c. să ceară să fie reprezentat în acest scop în fața autorităților competente sau a uneia ori a mai multor persoane desemnate de către această autoritate.

2. Un străin poate fi expulzat înainte de exercitarea drepturilor enumerate în paragrafele articolului precedent atunci când expulzarea este necesară în interesul ordinii publice sau se întemeiază pe motive de securitate națională.”

A. Cu privire la admisibilitate

44. Curtea reiterează că garanțiile stabilite de art. 1 din Protocolul nr. 7 nu se aplică decât străinilor „care [își au] reședința în mod legal” pe teritoriul unui stat care a ratificat acest protocol [*Georgia împotriva Rusiei (I)* (fond) (MC), nr. 13255/07, pct. 228, CEDO 2014 (extrase) și *Sejdovic și Sulejmanovic împotriva Italiei* (dec.), nr. 57575/00, 14 martie 2002]. În prezenta cauză, reclamantul locuia în România cu o viză pentru reîntregirea

familie, în baza căsătoriei sale cu o resortisantă română (supra, pct. 4). Prin urmare era în situație de ședere în mod legal pe teritoriul românesc atunci când față de acesta a fost inițiată procedura de interzicere a șederii. De aceea, luând în considerare faptul că persoana în cauză a făcut obiectul unei proceduri de expulzare în condițiile în care avea statutul de străin care are reședința în mod legal pe teritoriul României, art. 1 din Protocolul nr. 7 este aplicabil în speță.

45. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamantul

46. Reclamantul se plânge că nu a putut beneficia de dreptul la apărare și de dreptul la un proces echitabil în cursul procedurii administrative pe motiv că nu i-au fost aduse la cunoștință faptele atribuite și că nu a avut acces la documentul pe care se întemeiasă decizia curții de apel prin care a fost dispusă expulzarea sa de pe teritoriu.

47. Reclamantul precizează că nici el însuși și nici avocatul său nu au avut acces la dosar. În ceea ce privește posibilitatea de a fi reprezentat de un avocat care deține un certificat ORNISS, invocă faptul că respingerea cererii sale de amânare a ședinței în fața curții de apel nu era motivată. Adaugă faptul că, ținând seama de termenul foarte scurt prevăzut de OUG nr. 194/2002 pentru judecarea recursului, avocatul său se afla în imposibilitatea de a obține un asemenea certificat pentru a-l folosi în fața Înaltei Curți. Consideră că, potrivit Legii nr. 182/2002 (supra, pct. 30), chiar dacă reprezentantul lui ar fi putut beneficia de un certificat ORNISS și în acest fel ar fi avut acces la probele clasificate ca secrete din dosar, acesta nu l-ar fi putut informat cu privire la cuprinsul lor. Afirmă și că exemplele de jurisprudență internă pe care le-a depus la dosar Guvernul (supra, pct. 31) sunt ulterioare momentului faptelor din speță.

48. În fine, reclamantul afirmă că nu existau la dosar probe care ar fi putut confirma acuzațiile că era susceptibil să comită un delict împotriva securității naționale. Adaugă faptul că nu și-a putut exprima poziția în timpul procedurii de recurs întrucât, la data judecării cauzei de către Înalta Curte, fusese deja expulzat din România.

b) Guvernul

49. Guvernul apreciază că decizia curții de apel de respingere a cererii de amânare a ședinței prezentată de reclamant era rezonabilă, având în vedere natura și urgența cauzei și faptul că, în opinia sa, reclamantul beneficiase de

timp suficient pentru a găsi un avocat. Susține că, spre deosebire de ce s-a observat în cauza *Lupșa împotriva României* (nr. 10337/04, CEDO 2006-VII), în prezenta cauză, curtea de apel și Înalta Curte nu au efectuat o examinare formală a ordonanței parchetului, iar limitările procedurale, inclusiv cu privire la accesul la informațiile clasificate, au fost evaluate de instanța judiciară cu toată independența. Arată că reclamantul nu a cerut niciodată să depună documente în susținerea cauzei sale. Acesta declară, în ultimul rând, că avocatul reclamantului ar fi putut solicita amânarea procedurilor pentru a încheia un contract de asistență juridică cu un avocat care deținea un certificat ORNISS sau pentru a obține el însuși un astfel de certificat. Trimite la exemplele de jurisprudență internă pe care le-a depus la dosar (supra, pct. 31).

2. Motivarea Curții

a) Principiile aplicabile

50. Principiile aplicabile în materie sunt descrise de Curte în cauza *Muhammad și Muhammad împotriva României* [(MC) nr. 80982/12, pct. 125-157, 15 octombrie 2020].

51. Astfel, Curtea a apreciat mai întâi că art. 1 din Protocolul nr. 7 impune, în principiu, pe de o parte, ca străinii vizați să fie informați despre elementele factuale relevante care au determinat autoritatea națională competentă să considere că ei reprezintă o amenințare pentru securitatea națională și, pe de altă parte, ca aceștia să aibă acces la conținutul documentelor și al informațiilor din dosarul cauzei pe care s-a întemeiat respectiva autoritate pentru a decide expulzarea lor (*ibidem*, pct. 129).

52. A indicat în continuare că aceste drepturi care decurg din art. 1 § 1 din Protocolul nr. 7 nu sunt absolute. De aceea, restricțiile aduse drepturilor în cauză nu trebuie să anuleze protecția procedurală asigurată de art. 1 din Protocolul nr. 7 care atinge însuși fondul garanțiilor prevăzute de această dispoziție. Chiar dacă există limitări, trebuie ca străinului să îi fie acordată posibilitatea efectivă de a prezenta motivele care pledează împotriva expulzării sale și acesta să beneficieze de o protecție împotriva arbitrarului. Prin urmare, Curtea trebuie să examineze mai întâi dacă autoritatea independentă competentă a considerat că limitările aduse drepturilor procedurale ale străinului se justificau în mod corespunzător în lumina circumstanțelor speței. Aceasta trebuie în continuare să examineze dacă dificultățile cauzate de aceste limitări străinului vizat au fost contrabalansate suficient de factori compensatori. Într-adevăr, din perspectiva art. 1 din Protocolul nr. 7, sunt admisibile numai restricțiile care, ținând seama de circumstanțele cauzei, sunt justificate corespunzător și contrabalansate suficient (*ibidem*, pct. 133).

53. Curtea a indicat, de asemenea, că, cu cât autoritățile naționale vor fi mai puțin riguroase în examinarea necesității de a restrânge drepturile

procedurale ale străinilor vizați, cu atât mai strict va trebui să fie controlul său asupra elementelor compensatorii instituite pentru a contrabalansa limitarea drepturilor în cauză (*ibidem*, pct. 145). În aprecierea sa, Curtea se ghidează după două principii de bază: cu cât sunt mai limitate informațiile oferite străinului vizat, cu atât garanțiile instituite pentru a contrabalansa limitarea drepturilor sale procedurale trebuie să fie mai importante; atunci când circumstanțele unei cauze au o miză deosebit de importantă pentru străinul în chestiune, garanțiile compensatorii trebuie să fie și mai consolidate (*ibidem*, pct. 146).

54. Curtea a menționat ca elemente susceptibile să compenseze suficient restricțiile aplicate „drepturilor procedurale” ale străinilor vizați: relevanța informațiilor comunicate celor din urmă cu privire la motivele expulzării lor și accesul la cuprinsul documentelor pe care s-au întemeiat autoritățile, informarea persoanelor în cauză referitor la desfășurarea procedurii și la dispozițiile prevăzute la nivel intern pentru a compensa limitarea drepturilor lor, precum și reprezentarea străinilor și intervenția în procedură a unei autorități independente (*ibidem*, pct. 147-156). Totuși, Curtea a precizat că respectarea art. 1 § 1 din Protocolul nr. 7 nu impune în mod necesar instituirea în mod cumulat a tuturor elementelor enumerate anterior. Evaluarea naturii și a amplitudinii factorilor compensatorii de pus în aplicare va putea varia în funcție de circumstanțele specifice cauzei. Va reveni, de fiecare dată, Curții să determine, în lumina procedurii în ansamblu, dacă a fost păstrată substanța însăși a drepturilor garantate străinilor de art. 1 § 1 din Protocolul nr. 7 (*ibidem*, pct. 157).

b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

55. Este necesar să se constate că, în respectiva situație, în baza art. 85 alin. (5) din OUG nr. 194/2002, în forma în vigoare la momentul faptelor, atunci când decizia de a declara indezirabil un străin se întemeia pe motive legate de securitatea națională, datele și informațiile precum și motivele factuale care au fundamentat opinia judecătorilor nu puteau fi menționate în hotărâre (supra, pct. 29). De altfel, prevederile legale relevante în prezenta speță din Legea nr. 182/2002 se opuneau divulgării de informații clasate ca secrete către persoanele care nu dețineau un certificat care să le autorizeze accesul la acest tip de documente (supra, pct. 30). În conformitate cu dispozițiile legale relevante, reclamantul nu putea avea acces la probele aflate la dosar, acestea fiind clasificate ca secrete, așa cum, de altfel, a reținut Înalta Curte (supra, pct. 25).

56. Rezultă o limitare importantă a drepturilor reclamantului garantate de art. 1 din Protocolul nr. 7 (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 51). Curtea va examina mai jos necesitatea restricțiilor aduse astfel drepturilor procedurale ale reclamantului și măsurile compensatorii instituite de către autoritățile naționale pentru a contrabalansa aceste restricții înainte de a evalua impactul lor concret asupra situației reclamantului prin prisma

procesului în ansamblu (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 52 - 54). În această privință, Curtea menționează că expulzarea reclamantului a avut ca efect principal o separare temporară a acestuia de anumiți membri ai familiei sale în exercitarea de către persoana în cauză a dreptului său la respectarea vieții de familie (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 53 *in fine*).

57. Cu privire la întrebarea dacă limitările aduse drepturilor procedurale ale reclamantului se justificau în mod corespunzător, Curtea menționează că în speță, la fel ca în cauza *Muhammad și Muhammad*, citată anterior, instanțele naționale, aplicând dispozițiile legale relevante, au stabilit de la bun început că reclamantul nu putea avea acces la dosar, fără să fi procedat ele însele la o examinare a necesității de a restrânge drepturile procedurale ale persoanei în cauză (supra, pct. 25). De aceea, în lipsa oricărei examinări de către instanțele sesizate cu cauza a necesității de a restrânge drepturile procedurale ale reclamantului, Curtea va exercita un control strict pentru a stabili dacă factorii compensatori instituți erau de natură a contrabalansa eficient în speță restricțiile aduse acestor drepturi (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 53).

58. Asupra acestei chestiuni a factorilor compensatori, Curtea examinează mai întâi dacă informațiile factice relevante și concrete au fost aduse la cunoștința reclamantului în cursul procedurii. În această privință, reține că în cauză partea interesată a fost citată să se prezinte în procedură și actul de sesizare a instanței a fost anexat citației (supra, pct. 6). Totuși, în actul de sesizare a instanței erau menționate numai numerele articolelor din legea care reglementa, conform parchetului, conduita de care era acuzată persoana în cauză, fără ca respectiva conduită să fie descrisă în act (supra, pct. 5). În continuare, în conținutul hotărârii pronunțate în primă instanță, curtea de apel a reprodus părțile din art. 3 din Legea nr. 51/1991 pe care le aprecia ca relevante, delimitând astfel cadrul juridic în care se înscriau faptele imputate reclamantului, și anume conceperea de acte teroriste, precum și aderarea și sprijinirea, prin orice mijloace, a acestor activități (supra, pct. 17). Nicio informație suplimentară nu i-a fost transmisă avocatului reclamantului în procedura de recurs (supra, pct. 20).

59. Curtea observă că în cursul procedurii reclamantul nu a primit decât informații foarte generale privind încadrarea juridică a faptelor reținute împotriva sa, fără ca din dosar să rezulte vreun comportament concret al său care putea pune în pericol securitatea națională. Or, așa după cum Curtea a hotărât deja, simpla enumerare a articolelor de lege și a indicațiilor generale privind faptele care puteau constitui infracțiunile reținute și privind încadrarea lor juridică nu pot reprezenta o informație suficientă despre faptele reproșate pentru a face efectivă exercitarea garanțiilor procedurale prevăzute de art. 1 din Protocolul nr. 7 (*Muhammad și Muhammad*, citată anterior, pct. 168 și 170).

60. Curtea observă ulterior că, în baza informațiilor oferite curții de apel de către IGI, reclamantul s-a interesat de procedura prin care a fost declarat indezirabil și că a încercat să contacteze un avocat care să îl reprezinte în această procedură (supra, pct. 11). În continuare, reclamantul a transmis curții de apel o cerere de amânare în procedură pentru a putea angaja un avocat și a-și pregăti apărarea (supra, pct. 8).

61. Curtea nu poate să nu constate că timpul foarte scurt după care curtea de apel reluase dezbaterile – și anume la câteva ore după respingerea cererii de amânare, deși persoana în cauză locuia într-un oraș aflat departe de sediul curții de apel – și decizia de a examina cauza în absența reclamantului (supra, pct. 14) au avut ca efect anularea garanțiilor procedurale de care s-ar fi putut bucura persoana în cauză în fața acestei instanțe. Curtea apreciază că, în acest context, și ținând seama de urgența procedurii în primă instanță, reclamantul nu a primit informații relevante privind desfășurarea procedurii și nici nu a beneficiat de o posibilitate efectivă de a angaja un avocat, eventual unul care deținea un certificat ORNISS (supra, pct. 31), pentru a-l reprezenta în fața curții de apel.

62. Curtea mai observă și că în fața Înaltei Curți persoana în cauză a fost reprezentată de un avocat ales care nu deținea un certificat ORNISS (supra, pct. 20). Având în vedere argumentul Guvernului, conform căruia avocatul reclamantului ar fi trebuit să-și ajute clientul să găsească un avocat care deținea un certificat ORNISS (supra, pct. 49) și presupunând chiar că se poate aștepta din partea unui avocat ales de un străin ca acesta să-și ajute clientul să găsească un alt avocat care deține un certificat ORNISS, Curtea subliniază că Guvernul nu a precizat prin ce mijloc ar fi putut avocatul reclamantului, la momentul relevant, să accedă în mod eficient și în timp util la lista avocaților care dețin un asemenea certificat, cu atât mai mult cu cât numărul lor era foarte mic (*Muhammad și Muhammad*, citată anterior, pct. 185 și 186).

63. În ceea ce privește posibilitatea avocatului reclamantului de a solicita amânarea recursului în vederea obținerii unui certificat ORNISS, Curtea observă că termenele prevăzute de dreptul intern pentru obținerea unui asemenea certificat depășeau termenele prevăzute pentru desfășurarea procedurii de declarare a unui străin ca indezirabil (supra, pct. 31). Prin urmare, o cerere de amânare nu i-ar fi permis, în principiu, avocatului respectiv să își procure un asemenea certificat pentru a se putea prevala de el în cadrul recursului, iar exemplele de jurisprudență contemporane cu faptele din dosar nu dovedesc contrariul (*ibidem*, pct. 189-190; a se vedea și supra, pct. 31). În această privință, Curtea ține seama de împrejurarea că, întrucât nu deținea un certificat ORNISS, avocatul ales de reclamant nu putea avea acces la probele clasificate ca secrete aflate la dosar.

64. În cele din urmă, Curtea observă că procedura prevăzută în dreptul românesc pentru a declara o persoană indezirabilă avea un caracter judiciar și că instanțele competente în materie erau instanțe superioare în ierarhia instanțelor românești, care beneficiau de independența cerută în sensul

jurisprudenței Curții. În opinia Curții, aici este vorba de garanții importante de luat în considerare în evaluarea factorilor care au putut atenua efectele restricțiilor suportate de reclamant în exercitarea drepturilor sale procedurale (*ibidem*, pct. 193).

65. Totuși, Curtea ține seama de faptul că, date fiind informațiile foarte reduse și generale de care dispunea reclamantul (supra, pct. 59), în fața acestor instanțe, persoana în cauză se putea întemeia, în apărarea cauzei sale, doar pe supoziții, fără a putea contesta în mod concret comportamentul despre care s-ar fi afirmat că pune în pericol securitatea națională. Reclamantul precizase de altfel că nu făcuse obiectul urmăririi penale în România pentru acuzațiile aduse de parchet (supra, pct. 22 *in fine*). În opinia Curții, într-o astfel de situație, amplasarea controlului efectuat de instanțele naționale cu privire la temeinicia expulzării solicitate ar trebui să fie cu atât mai aprofundată (*ibidem*, pct. 194).

66. Or, în prezenta cauză, Curtea observă că parchetul a depus la dosar în fața curții de apel un document clasificat secret (supra, pct. 5). Deși curtea de apel și Înalta Curte afirmă că și-au întemeiat deciziile pe acest document, au oferit răspunsuri foarte generale pentru a respinge afirmațiile reclamantului, conform cărora acesta nu acționase în detrimentul securității naționale. Cu alte cuvinte, niciun element din dosar nu permite să se întrevadă că a fost realizată o verificare de către instanțele naționale cu privire la credibilitatea și la realitatea informațiilor prezentate de parchet (supra, pct. 17, 24 și 27; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis, Muhammad și Muhammad*, citată anterior, pct. 198-199). Dacă Curtea admite că examinarea cauzei de către o autoritate judecătorească independentă este o garanție cu pondere mare pentru a contrabalansa restrângerea drepturilor procedurale ale reclamantului, singură o asemenea garanție nu este în sine suficientă pentru a remedia restrângerea drepturilor procedurale ale persoanei în cauză dacă natura și intensitatea controlului exercitat de autoritățile independente nu sunt vădite, chiar și sumar, în motivarea deciziilor adoptate de către acestea (supra, pct. 17 și 27; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis, Muhammad și Muhammad*, citată anterior, pct. 202).

67. Curtea constată, prin urmare, că în speță drepturile procedurale ale reclamantului au suferit restrângeri importante fără ca necesitatea acestor limitări să fi fost examinată și judecată în mod corespunzător de o autoritate independentă la nivel național. Reține și faptul că reclamantul nu a primit nicio informație cu privire la comportamentul său concret de natură să constituie un risc pentru securitatea națională și la desfășurarea momentelor cheie ale procedurii. Cu privire la întinderea controlului efectuat, Curtea consideră că numai faptul că decizia de expulzare a fost luată de înalte autorități judiciare independente, fără a se putea constata exercitarea concretă a puterilor conferite de legea românească, nu este de natură să poată compensa restricțiile suferite de persoana în cauză în exercitarea drepturilor

sale procedurale (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Muhammad și Muhammad*, citată anterior, pct. 205).

68. În lumina unei examinări de ansamblu a limitărilor aduse drepturilor procedurale ale reclamantului și a elementelor instituite în speță drept compensare și luându-se în considerare marja de apreciere de care dispun statele în materie, Curtea apreciază că restricțiile suferite de persoana în cauză în exercitarea drepturilor întemeiate pe art. 1 din Protocolul nr. 7 nu au fost compensate în procedura internă astfel încât să se păstreze însuși fondul acestor drepturi.

69. În consecință, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

III. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENȚIE

70. Reclamantul se plânge că măsura luată împotriva sa i-a încălcat dreptul la respectarea vieții private și de familie, garantat la art. 8 din Convenție, redactat după cum urmează:

Art. 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

71. Constatând că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea îl declară admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

72. Reclamantul afirmă că a locuit mai mulți ani în România, ceea ce pentru el reprezintă o perioadă suficient de lungă pentru a stabili legături puternice cu soția sa, și că plecarea sa îi afectează profund viața de familie. Spune în continuare că măsura în cauză, pe care o califică drept o ingerință în exercitarea dreptului său la respectarea vieții de familie, nu era prevăzută de o lege previzibilă oferind garanții suficiente împotriva arbitrarului, că nu urmărea niciun scop legitim și că această măsură nu era necesară, întrucât nici

faptele, nici probele care ar fi putut fi la baza acesteia nu i-au fost aduse la cunoștință.

73. Guvernul consideră că măsura luată în speță de către autoritățile române nu este o ingerință în viața privată și de familie a reclamantului. Precizează, de asemenea, că în orice caz, chiar presupunând că ar fi existat o ingerință, aceasta era prevăzută de OUG nr. 194/2002, avea drept scop legitim protecția securității naționale și era necesară într-o societate democratică ținând seama de gravitatea faptelor de a căror comitere era învinuit reclamantul.

2. Motivarea Curții

74. Curtea consideră că, ținând seama de constatările sale din perspectiva art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție (supra, pct. 55 - 69), nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 8 din Convenție.

IV. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

75. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

76. Reclamantul solicită 100 000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral pe care spune că l-a suferit.

77. Guvernul solicită Curții să constate că o eventuală hotărâre de condamnare ar constitui, în sine, o reparație suficientă a pretinsului prejudiciu moral suferit. În plus, apreciază că suma solicitată de reclamant pentru prejudiciul moral este exorbitantă și nejustificată.

78. Curtea consideră că faptele care au dus la încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție i-au cauzat reclamantului un prejudiciu moral incontestabil pe care simpla constatare a încălcării nu îl poate repara. Acordă reclamantului 5 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

79. Reclamantul solicită 2 300 EUR pentru cheltuielile suportate în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanțelor interne și în fața Curții, pentru onorariul avocatului.

80. Guvernul arată faptul că, pentru a-și justifica pretențiile, reclamantul nu a depus la dosar decât chitanțe puțin lizibile, fără a anexa contractul de

asistență juridică încheiat cu avocatul său și fără a detalia orele de muncă prestate de acesta.

81. Conform jurisprudenței Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora [*Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31107/96, pct. 54, CEDO 2000 XI]. În prezenta cauză, având în vedere documentele de care dispune și criteriile mai sus menționate, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 2 300 EUR pentru toate cheltuielile, plus orice sumă ce poate fi datorată de acesta cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

82. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă în ceea ce privește capetele de cerere întemeiate pe art. 8 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenție și inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 1 din Protocolul Nr. 7 la Convenție;
3. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze capătul de terenul întemeiat pe art. 8 din Convenție;
4. *Hotărăște*
 - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
 - i. 5 000 EUR (cinci mii de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral,
 - ii. 2 300 EUR (două mii trei sute euro), plus orice sumă ce poate fi datorată pentru acest quantum de reclamații cu titlu de impozit, pentru cheltuielile de judecată,
 - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

HOTĂRÂREA HASSINE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

5. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 9 martie 2021, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunt

Yonko Grozev
Președinte

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și art. 74 § 2 din Regulament, la prezenta hotărâre se anexează opinia separată a doamnei judecător Motoc.

Y.G.R.
I.F.

HOTĂRÂREA HASSINE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

OPINIA CONCORDANTĂ A JUDECĂTORULUI MOTOC

Am votat pentru încălcare în prezenta cauză pentru a respecta ceea ce a hotărât majoritatea din hotărârea *Muhammad și Muhammad împotriva României*, dar opinia mea rămâne cea care a fost exprimată în opinia disidentă anexată la această din urmă hotărâre.